

**Besluitenlijst van de commissie Omgeving en Economie,
gehouden op dinsdag 6 december 2023, 19.30 uur
Raadszaal gemeentehuis te Tubbergen**

Voorzitter:

De heer H. Wessels

Commissiegriffier

Mevrouw G.M.M. Schreijer

Aanwezig zijn de leden:

De heer J.A.B. Oude Vrieling (CDA)
De heer F.H.J. Oude Breuil (CDA)
De heer R.J.G. ter Braak (CDA)
De heer L.P. Stamsnieder (CDA)
De heer C.M. Eidhof (Gemeentebelangen/VVD)
De heer G.M.J. Groothuis
(Gemeentebelangen/VVD)
De heer G.J. Hendriksen
(Gemeentebelangen/VVD)
De heer R.J.G.M. Olde Olthof
(Gemeentebelangen/VVD)
De heer S.W.J. Hesselink (Keerpunt22)
De heer B.R. Haarhuis (Keerpunt22)
De heer P.F. Oude Geerdink (Keerpunt22)
Mevrouw M.M.T. de Boer (Lokaal Sterk)
De heer A.G. Veldhuis (Lokaal Sterk)
De heer R.G. Plegt (Lokaal Sterk)
De heer H. te Kolsté (PvdA)

Aanwezig van het college:

Mevrouw U.M.T. Bekhuis-Groothuis (wethouder)
De heer F.A. Niens (wethouder)

Plaats:

Raadszaal

Tijd:

19.30 uur

1.	Opening en vaststellen agenda
	<p>De voorzitter opent de vergadering en heet allen van harte welkom.</p> <p>Besluit: In eerdere publicaties is het agendapunt toetsingskader voor erfmolens gemeente Tubbergen aangekondigd. Dit onderwerp is van de agenda gehaald.</p> <p>De agenda wordt <u>gewijzigd</u> vastgesteld. Agendapunt 7 windbeleid en agendapunt 8 vervolgtraject ontwikkelen windenergie in ATT- gebied worden na agendapunt 1 behandeld.</p> <p>De heer Oude Geerdink geeft aan dat hij bij agendapunt 10 actualisatie van de grondprijzen voor het kalenderjaar 2024 niet deelneemt aan de beraadslaging en op de tribune zal plaatsnemen.</p>
7.	Windbeleid Gemeente Tubbergen
	<p>De heer Groothuis geeft aan dat de geplande presentatie van het inwonersforum door omstandigheden niet door kan gaan. De presentatie is per e-mail gedeeld met de fractievoorzitters. De heer Groothuis dringt erop aan om kennis te nemen van de presentatie vóór de raadsvergadering van 19 december a.s. en deze mee te nemen in de besluitvorming.</p> <p>Voorgesteld raadsbesluit</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Het document: 'Beleid voor duurzame opwek met windenergie gemeente Tubbergen' vast te stellen; 2. de 'Reactienota zienswijzen tegen concept windbeleid gemeente Tubbergen' vast te stellen; 3. kennis te nemen van de 'FAQ windbeleid Tubbergen';

	<p>4. kennis te nemen van de 'Terugblik communicatie verfijning zoekgebieden en windbeleid Tubbergen';</p> <p>5. kennis te nemen van het 'Concept Communicatieplanning windbeleid Tubbergen';</p> <p>6. een verkenner aan te stellen met als doel om samen met mogelijke initiatiefnemers en de omgeving; het lokaal eigendom bij windprojecten zoveel mogelijk tot ontwikkeling te laten komen en zo het lokaal eigendom te maximaliseren.</p> <p>Insprekers: Er hebben zich bij dit agendapunt 9 insprekers gemeld. Door omstandigheden spreken 4 insprekers in tijdens de raadsvergadering van 19 december a.s.</p> <p>De volgende 5 insprekers hebben het woord gevoerd:</p> <ul style="list-style-type: none"> - De heer L. Rikhof - De heer L. van der Stelt (Stichting Leven met de Aarde) - De heer M. Oppenhuizen namens Oude Nijeweeme B.V. en Pure Energie - Mevrouw I. Franke namens Werkgroep Windmolens Manderveen Nee - De heer R. Engbers <p>De inspreeknotities zijn toegevoegd aan de besluitenlijst.</p> <p>Advies commissie Het raadsvoorstel wordt als bespreekstuk voor de raadsvergadering van 19 december 2023 geagendeerd.</p>
8.	Vervoltraject ontwikkelen windenergie in ATT gebied
	<p>Voorgesteld raadsbesluit</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Op basis van het advies 'Ontwikkelvarianten voor energiegebied Almelo, Tubbergen en Twenterand' in te stemmen met het voortzetten van het ATT-gebiedsproces windenergie, met als voorkeursvarianten voor de ontwikkeling 'publiek-private samenwerking' en daarna 'maatschappelijke tender'. 2. In te stemmen met het gezamenlijke ATT-ontwikkelkader, met als belangrijkste onderdelen: <ul style="list-style-type: none"> • de indicatieve doelstelling om in het ATT gebied 120 tot 180 GWh windenergie op te wekken, wat overeen komt met 6 tot 10 grote windturbines. Het aandeel hiervan voor Tubbergen ligt op maximaal 30 GWh. • Uitwerking gezondheidsaspecten door middel van een Milieu Effecten Rapportage (MER); • Minimaal 50% lokaal eigendom met een streven naar 100% lokaal eigendom 3. Kennis te nemen van het aanstellen van een onafhankelijke verkenner met secretaris met de opdracht om de mogelijkheden voor samenwerking in het gebied te toetsen op haalbaarheid in praktijk; 4. Af te stemmen met de ATT-partners in het geval van eventuele nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen, met als uitgangspunt de kansen en ambities voor windenergie binnen het plangebied te behouden; 5. Te verkennen welke voor- en nadelen het heeft om als gemeente een aandeel in de windturbines te nemen. <p>Wethouder Niens zegt toe naar aanleiding van de opmerkingen en vragen van de commissieleden om het voorstel op een drietal aspecten nader aan te vullen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bepaling opnemen om de monitoring aan de voorkant te borgen. • Borging t.a.v. de financiële vereiste en de fondswerving. • T.a.v. het lokaal eigendom nadrukkelijker te vermelden dat dit als maatschappelijk eigendom gezien wordt. • Nogmaals bepleiten wat er afdwingbaar is t.a.v. het percentage dat haalbaar is. <p>(NB: In presidium van 12 december jl. is besloten om hiervoor een andere procedure te kiezen)</p> <p>Advies commissie Het raadsvoorstel wordt als bespreekstuk voor de raadsvergadering van 19 december 2023 geagendeerd.</p>
2.	Vaststellen van de besluitenlijst van de raadscommissie van 14 november 2023
	De besluitenlijst wordt ongewijzigd vastgesteld.
3.	Mededelingen

	Geen.
4.	Informatie vanuit het college
	Wethouder Bekhuis merkt op dat ieder een adventskalender heeft ontvangen van het projectteam Omgevingswet. Er is veel werk verzet de afgelopen jaren door het team maar ook door de raads- en commissieleden. Een kleine attentie namens het projectteam voor de commissieleden
5.	Terugkoppeling Verbonden partijen, deelnemingen en Twenteraad
	De heer Te Kolsté vraagt of de wethouder bij de bijeenkomst van de Euregio is geweest onlangs. Wethouder Niens geeft aan dit mee te nemen in de uitnodigingen.
6.	Rondvraag
	De heer Ter Braak vraagt naar de impact voor Tubbergen inzake de aanwijzing nv-gebieden door de minister. Wethouder Bekhuis zegt toe hier op een later moment op terug te komen.
9.	Vergoeding verenigingen/scholen inzameling Oud papier en karton
	<p>Voorgesteld raadsbesluit</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. een vaste vergoeding van € 55,- per ton voor de verenigingen/scholen voor het inzamelen van het oud papier en karton; 2. de vaste vergoeding van € 55,- per ton met terugwerkende kracht in te laten gaan vanaf 1 januari 2023; 3. voor verenigingen/scholen die door de vaste vergoeding een lagere vergoeding ontvangen een overgangstermijn van twee jaar in te stellen, ten laste te brengen van de Voorziening Afval; 4. de eenmalige kosten, zijnde € 15.000,- voor de aanschaf van een rollerpacker in Albergen aan Muziek-, Zang- en Toneelvereniging "Concordia" te vergoeden, ten laste te brengen van de Voorziening Afval; 5. aan alle verenigingen een jaarlijkse vergoeding beschikbaar stellen voor het aandrukken van het oud papier en karton, zijnde € 1.500,-, inclusief de gebruikelijke indexering. De kosten, zijnde € 13.500,- ten laste te brengen van de Voorziening Afval; 6. voor de Dr. Schaepmanharmonie de procedure starten voor het plaatsen van een rollerpacker en voor de aanschaf daarvan eenmalig maximaal € 15.000,- te reserveren, ten laste van de Voorziening Afval; 7. de meer- c.q. minderopbrengsten ten laste van de Voorziening Afval te brengen. <p>Wethouder Niens zegt toe dat het voorstel op onderdelen wordt aangepast voor de behandeling in de raadsvergadering van 19 december a.s. (NB: In presidium van 12 december jl. is besloten om hiervoor een andere procedure te kiezen)</p> <p>Advies commissie Het raadsvoorstel wordt als bespreekstuk voor de raadsvergadering van 19 december 2023 geagendeerd.</p>
10.	Actualisatie van de grondprijzen voor het kalenderjaar 2024
	<p>Voorgesteld raadsbesluit Vast te stellen de grondprijzen voor het kalenderjaar 2024.</p> <p>De heer Oude Geerdink neemt niet deel aan de beraadslaging en neemt plaats op de publieke tribune.</p> <p>Op een vraag van de heer Haarhuis zegt wethouder Bekhuis toe een overzicht toe te sturen van de kernen waar de bestaande prijzen worden gehanteerd.</p> <p>Advies commissie Het raadsvoorstel wordt als bespreekstuk voor de raadsvergadering van 19 december 2023 geagendeerd.</p>
11.	Aankoop grond ten behoeve van toekomstige woningbouwontwikkelingen in Tubbergen
	Voorgesteld raadsbesluit

	<ol style="list-style-type: none"> 1. Een krediet ter grootte van EUR. 2.192.575,- voor de aankoop van gronden ten behoeve van een toekomstige woningbouwontwikkeling in Tubbergen beschikbaar te stellen; 2. De adviseurskosten en de bijkomende kosten van EUR. 37.425,- te dekken uit de reserve Incidenteel beschikbare middelen (RIBAM). <p>Advies commissie Het raadsvoorstel wordt als hamerstuk voor de raadsvergadering van 19 december 2023 geagendeerd.</p>
12.	Benoemen commissie Omgevingskwaliteit Tubbergen
	<p>Voorgesteld raadsbesluit De volgende personen voor een termijn van 4 jaren, met ingang van de inwerkingtreding van de Omgevingswet, in de gemeentelijke advies commissie Omgevingskwaliteit te benoemen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de heer E. Nijhuis, stadsbouwmeester; • de heer R. Klein Goldewijk, plaatsvervangend stadsbouwmeester; • de heer L. Broeren, plaatsvervangend stadsbouwmeester; • mevrouw U. ten Elsen, plaatsvervangend stadsbouwmeester; • de heer J. Hassink, voorzitter gemeentelijk adviescommissie; • de heer R. Cornelissen, plaatsvervangend voorzitter gemeentelijke adviescommissie; • de heer E. Rinia, secretaris en adviseur Erfgoed (cultuurhistorie); • mevrouw S. Haumann, plaatsvervangend secretaris; • de heer J. Vromen, adviseur Erfgoed (cultuurhistorie); • mevrouw G. van Altena, plaatsvervangend secretaris, plaatsvervangend lid Erfgoed (cultuurhistorie); • mevrouw L. van den Bulk, plaatsvervangend secretaris, plaatsvervangend lid Erfgoed (cultuurhistorie); • de heer P. Brink, adviseur Welstand (architect); • de heer J. Teunis, adviseur Erfgoed (restauratietechniek); • de heer T. Temmink, plaatsvervangend adviseur Erfgoed (restauratietechniek); • de heer M. Andela, plaatsvervangend lid Erfgoed (cultuurhistorie); • de heer C. Huurman, plaatsvervangend lid Erfgoed (cultuurhistorie); • mevrouw A. van Daatselaar, adviseur Erfgoed (landschap); • mevrouw G. Bierema, plaatsvervangend adviseur Erfgoed (landschap). <p>Op een vraag van mevrouw De Boer zegt wethouder Bekhuis toe een kostenoverzicht van de huidige commissie toe te sturen.</p> <p>Advies commissie Het raadsvoorstel wordt als bespreekstuk voor de raadsvergadering van 19 december 2023 geagendeerd.</p>
13.	Instellen grondcomplex en vaststellen grondexploitatie Ronde Reutum
	<p>Voorgesteld raadsbesluit</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. In stellen van een grondcomplex Ronde Reutum; 2. De bijbehorende grondexploitatie vast te stellen; 3. Het financiële tekort, bestaande uit het eerder geraamde tekort van € 270.000,- aangevuld met € 170.000,-, te dekken uit de algemene reserve. <p>Advies commissie Het raadsvoorstel wordt als bespreekstuk voor de raadsvergadering van 19 december 2023 geagendeerd.</p>
14.	Sluiting
	De voorzitter dankt ieder voor hun inbreng en sluit de vergadering.

Als spreker vertegenwoordig ik de stichtingen Leven met de Aarde en Stichting Tegenwind NOT

Door beide stichtingen is een zienswijze ingediend op concept windbeleid per februari 2021 dd. 6 december 2023

Al die tijd is niet gebeurd wat er nu gebeurt; een poging om windbeleid vast te stellen.

Verbazing is er vanwege het moment en de wijze van besluitvorming. We kunnen vrezen voor spanningen en jarenlange tweespalt in de gemeente. Het gaat nog wel tot 1 juli 2025 duren voordat de landelijke regels er zijn. Daarbij ook de afstandsnormen

Hoe zit het met de opstelling van de wethouder(s) RES in relatie tot de druk provincie/GS? Er zijn toch geen milieunormen waaronder afstandsnorm? En bekend is dat BBB in PS meer turbines op land niet ziet zitten?

Ook wij als STNOT hebben belangrijke vragen gestuurd en opmerkingen gemaakt naar de provincie, maar we krijgen geen antwoord.

Juridisch zijn er complexe en dubieuze zaken, zoals de overbruggingsregeling, en geldigheid van procedures. We weten niet hoe het verder gaat met de realisatie van windturbines in Twente en in heel Nederland

Terugblik gang van zaken met opmerkingen

nov 20; We hadden het concept windbeleid na “zorgvuldige afwegingen”, het was een misleidende enquête door Moventem

2021

Indienen zienswijzen gebeurde onder andere door ons en meer dan 200 anderen in NOT, maar geen afronding van het proces van het aannemen windbeleid.

RES beleid en windbeleid is uit RES 1.0 gehaald, terwijl dit het belangrijkste onderwerp was. Er werd ineens 60% wind en 40% zon gevraagd

Grootschalig zon bleek duur, investeringen via subsidies naar buitenland, er werd niets uitgelegd, dan alleen vanwege maatschappelijke kosten

RES 1.0 is toch vastgesteld dankzij beloftes die daarna niet waargemaakt zijn (RIVM onderzoek) op basis van een document, dat strategische beleidsnota genoemd werd.

Toen al (en nu nog steeds) geen mogelijkheid over goede randvoorwaarden voor het bepalen van zoekgebieden.; Dus met RES 1.0 was er geen klip en klare overeenkomst voor windbeleid? RES 2.0 zou 1 juli 2023 wel vastgesteld worden met de duidelijkheid die vereist is.

Geen woord over de principiële afspraak dat de RES elke 2 jaar herijkt zal worden

Wat doen gemeenten op basis van de kritische geluiden? Zoeken naar een opstelling om er het beste van te maken!

Graag meer duidelijkheid van het RIVM en zijn vragenlijstonderzoek dat is toegezegd.

Bij aannname RES 1.0 kwam op hetzelfde moment RvS uitspraak en daarmee het buiten werking stellen van de regels, windturbinebepalingen: Overheid moet een planMER uitvoeren volgens EU recht, volgens de SMB richtlijn.

Wat schetst mijn verbazing? In september daarna in de Grolsch Veste? Geen woord over deze overgangssituatie

In dezelfde tijd berichten "vanwege zorgvuldigheid" nu planning vaststellen windbeleid in de zomer 2022

Dan 2022 feb; uitstel planning

RIVM-onderzoek naar geluid en gezondheid van omwonenden van bestaande windmolens willen we meewegen in ons beleid. Het rapport hierover werd al in 2021 verwacht, maar het RIVM heeft nu aangegeven dat het pas wordt afgerond in juni/juli 2022.

Mededeling over de landelijke richtlijnen(Plan-mer). Dit zal medio 2022 gereed zijn, waarna nieuwe normen kunnen worden opgesteld.

Vaste afstandsnormen komen er voor wind op land. Wanneer deze komen is nu nog niet bekend.

Maar die komt er niet. Wel TNO onderzoek uit 2022 bij 4 windparken, maar die wordt verzwegen, uitslag¹:

77 % dat is 122 van de 158 personen ervaart overlast wanneer zij minder dan 1000 m van de turbines wonen en tussen 1000 en 2000 m is dat nog 40 % 172 van 432

Najaar start windpark De Lutte in buurgemeente vanwege het in de ijskast zetten van het windbeleid in coalitie aldaar. Dat is belangrijk voor de provincie om andere gemeentes te laten zien hoe het dan gaat.

Dan nu 2023 voorafgaande aan PS verkiezingen

feb 2023 Start planMER Zwolle met als prognose in april weten we meer op basis van planMER overheid. maar pas in oktober kwam het ontwerpbesluit

april informatiebijeenkomst

met sprekers oa Moniek Zuurbier van de GGD ; wij hebben daar inhoudelijk grote kritiek op geleverd (STNOT)

Provincie is dubieus bezig met planMER (zie reactienota) en lokale MER voor de Lutte; onze vragen en opmerkingen worden steeds gearkeerd.

Op 12 /10 zijn er landelijke conceptnormen, ofwel ontwerp ontwerpbesluit. Zienswijzen konden tot en met vandaag worden ingediend. Onze zienswijzen zijn beschikbaar. Ook die van windwiki bv. met heel belangrijke informatie; De afstand normering wordt minimaal 2 keer de tiphoogte maar bieden bij het minimum geen extra bescherming. Maar de besluiten zijn nog lang niet definitief.

¹ TNO 2022 P10127

De gekozen referentieturbines in het besluit zijn nooit onderzocht, want ze zijn nog niet in gebruik en nog niet ontwikkeld.

Oa de nieuwe Tweede Kamer gaat de afstandsnormering bepalen. En er volgen nog veel fases in de besluitvorming. We hebben contacten met veel anderen en we weten dat er legio kritische zienswijzen ingediend zijn. Er is ook meerderheid in de Tweede Kamer die wil matigen met windturbines op land.

Onze visie: alleen afstandsnormering is nog niet genoeg; 4 keer tiphoogte is al minimaal. Meet ook infrageluid, want die speelt een belangrijke rol bij de Mega turbines. Ga niet af op het RIVM.

En doe de belangrijke inhaalslag met Bisfenol A als belangrijke bedreigende stof rondom de turbines, vanwege de Zeer Zorgwekkende Status en het alsmatig ontbreken van nader onderzoek.

Steeds meer belangrijke feiten komen boven tafel.

Gigantische problemen bij windturbinefabrikanten. Veel onderhoud nodig en er is sprake van te snel opschalen.

Geachte commissieleden,

Dank dat ik mag inspreken. Ik ben Matthijs Oppenhuizen van duurzaam energiebedrijf Pure Energie. Samen met het lokale bedrijf Oude Nijeweeme B.V. uit Langeveen is Pure Energie initiatiefnemer van Windpark Langeveen, een initiatief voor twee moderne windmolens tussen de Witteweg en Duitse grens bij Langeveen. Namens Oude Nijeweeme B.V. en Pure Energie spreek ik in op het windbeleid dat u vanavond bespreekt. Allereerst complimenten voor de gemeente Tubbergen om windbeleid op te stellen. U bent daarmee een positieve uitzondering in Overijssel van een gemeente die wél verantwoordelijkheid neemt op het belangrijke thema duurzame energie. Verder benoemen we vooraf graag dat wij in september 2022 een principeverzoek indienden bij de provincie Overijssel, omdat de provincie tot op heden het bevoegd gezag is met betrekking tot dit windpark. De provincie heeft recent zowel via een brief aan provinciale staten als in een brief rechtstreeks aan ons gemeld dit principeverzoek vanaf 1 januari 2024 in behandeling te nemen.

In het gemeentelijk beleid zien wij twee punten waar we nog wel graag aandacht aan geven. Dat is ten eerste het streven naar 100 procent lokaal eigendom, maar met 50 procent als minimum. Dat lokaal eigendom belangrijk is en meerwaarde heeft, onderschrijven wij volledig. Daarom is al vanaf het begin van Windpark Langeveen lokaal eigendom mogelijk. Er is een collectief van grondeigenaren en direct omwonenden via een samenwerkingsovereenkomst rechtstreeks deelnemer in Windpark Langeveen. Het lokale bedrijf Oude Nijeweeme B.V. is onderdeel van dit collectief, is één van de lokale initiatiefnemers en wordt mede-eigenaar van het windpark. De bredere omgeving kan dit ook worden, bijvoorbeeld door zich te verenigen in een energiecoöperatie die ook mede-initiatiefnemer en mede-eigenaar wordt. Al ruim anderhalf jaar melden wij dit bij herhaling en zoeken zelf herhaaldelijk contact met lokale en regionale organisaties die dit mogelijk kunnen maken. Hoewel er al langer interesse is van deze organisaties, heeft tot nu toe geen inwoner of organisatie uit Langeveen of omgeving de kans die er ligt echt gepakt. Interesse in het invullen van lokaal eigendom alleen is niet voldoende. Er moet daadwerkelijk commitment vanuit de omgeving zijn om dit in te vullen, met formele afspraken tussen de verschillende betrokken partijen die daarbij horen.

Zoals het in het landelijke Klimaatakkoord en provinciaal beleid staat: zonder risico nemen en initiatief door de omgeving komt er geen lokaal eigendom. Als lokale inwoners of organisaties nu niet zelf deze handschoen oppakken en niet met ons gaan samenwerken aan het windpark, is de kans groot dat dit deel van het lokaal eigendom er niet komt, maar dat het windpark er wel kan komen. Zoals we u eerder meldden, is lokaal eigendom namelijk niet juridisch afdwingbaar. Daarom hierbij nogmaals onze uitnodiging en oproep: als mensen of organisaties lokaal coöperatief eigendom in Windpark Langeveen mogelijk willen maken, is ons dringende advies dat dat zij op korte termijn contact met ons opnemen zodat we hierover met elkaar concrete afspraken kunnen maken.

Deze oproep doen we ook aan de gemeente. In het beleid zegt de gemeente een verkenner te willen aanstellen die met de lokale samenleving het lokaal eigendom vormgeeft. Wij vinden dit voor het zoekgebied Langeveen een overbodige stap die alleen tijd kost. Hoe lokaal eigendom werkt, is bekend. Op veel plekken in het land bestaat dit al. We hebben al lang en veel contacten met lokale organisaties die dit lokaal eigendom in principe willen invullen. Onze oproep is dat de gemeente de lokale samenleving aanspoort en ondersteunt om echt met ons de samenwerking te zoeken om zo met elkaar te werken aan een gezamenlijk doel: twee moderne windmolens die veel duurzame elektriciteit opwekken en opbrengsten opleveren voor de lokale samenleving.

Ten tweede wekt het windbeleid verder de indruk dat het Verdrag van Meppen de komst van windmolens nog kan blokkeren. Dat klopt in onze ogen niet. In het Provinciaal Programma Energiestrategie (PPE) van de provincie Overijssel staat letterlijk dat het verdrag geen belemmering is

in het aanwijzen van zoekgebieden of faciliteren van projecten. De provincie is in Nederland de overheid die bepaalt of het verdrag nog wel of niet van toepassing is. Het Verdrag van Meppen is dus geen blokkade voor onder andere Windpark Langeveen.

Tot slot benadrukken we graag dat het tijd wordt om over te gaan tot uitvoering van concrete projecten. Er zijn besluiten nodig. Door de noodzakelijke lange procedures is anders de kans groot dat ook Windpark Langeveen er in 2030 nog niet staat. Terwijl dit windpark een van de concreetste initiatieven in heel Overijssel is. Daarom onze oproep dat u na vaststelling van het beleid samen met de omgeving, mede-overheden en ons voortvarend werkt aan de realisatie van Windpark Langeveen.

Goedenavond, Allereerst bedankt dat ik voor jullie mijn verhaal mag doen.

Al mijn hele leven woon ik aan de Witteweg. Ruim 22 jaar! Een van de mooiste plekken tussen Langeveen en Manderveen. Meer dan 20 jaar geleden is er ook een voorstel geweest om windmolens te plaatsen. Er werd toen naar omwonenden geluisterd en van het plan afgezien. Het Traktaat van Meppen werd toen ook gehandhaafd. Dit heeft zeker bijgedragen aan een goed Noaberschap in onze buurt. Momenteel maak ik mij zorgen, het Noaberschap in onze buurt wordt enorm op de proef gesteld! Menige band met burens, vrienden en familie komt dit niet ten goede. Er was in onze buurt een goed Noaberschap, laten we zorgen dat daar geen windmolens tussen komen te staan!

Van jongs af aan heb ik al besloten om hier te blijven wonen. De Witteweg, wat een prachtige plek! Maar stel er komen windmolens. Wat doet dit dan met onze gezondheid? De waarde van het huis? Is het nog wel verstandig om hierin te gaan investeren? Is het de bedoeling dat in de toekomst de jeugd van het platteland verdwijnt? De ouderen blijven dan alleen achter! Gevolg: vergrijzing op het platteland door de komst van windmolens. Vergrijzing? Ik noem het nog liever verpaupering. Hier moet je als Gemeente Tubbergen niet aan willen denken. Stimuleer de jeugd en maak plannen om juist naar het platteland te gaan, maak het aantrekkelijk voor de jeugd en niet enkel voor Westelingen en Projectontwikkelaars. Het kan niet zo zijn dat de lasten voor het buitengebied zijn en de lusten binnen de dorpskernen blijven.

De gemeente zou zich hart maken voor de omwonenden, sta dan ook voor het Traktaat van Meppen, de bescherming van de grensbewoner! De grens moet beschermd gebied blijven!

Clustering, Clustering van Windpark Langeveen met het Duitse Windpark. Windpark Langeveen? 2 megamolens! Ik noem het liever Windfabriek Langeveen. Een groot verdienmodel. De afstand van de clustering met Duitsland bedraagt maar liefst 2.4 kilometer. Het kan toch niet zo zijn dat de Gemeente Tubbergen het hiermee eens is? De direct omwonenden worden wederom niet gehoord. Ook optisch gezien is het voor direct omwonenden geen cluster!

Op de informatie bijeenkomst bij Zaal Waaijer in Langeveen is ons beloofd om op de hoogte te worden gehouden. Een van de initiatiefnemers gaf hier een eenzijdige uitleg, de ander is welgeteld 10 seconden aan het woord geweest. Het was zo eenzijdig dat zelfs een 2^e microfoon voor het stellen van vragen niet functioneerde! Menigeen voelde op dat moment al een bepaalde wrijving en onrust. Ook werd er zeer weinig gecommuniceerd met direct omwonenden. De nieuwsbrieven van de initiatiefnemers doen geloven dat alles aan hun kant staat. Ik zou zeggen word wakker!

De laatste weken word plots gesproken over een Molenaarswoning? Past dit beter in jullie bedachte plaatje en word dit dan zomaar toegepast? Degene die een functionele en financiële binding met de windfabriek hebben zijn in dit geval de grondeigenaren en belanghebbenden. Het verdienmodel is gigantisch. De direct omwonenden hebben enkel de lasten!

De gezondheidsrisico's zijn momenteel onvoldoende bekend. De windfabriek kan zo'n 20 / 25 jaar staan! Of zelfs nog langer. Omdat dit een particulier project betreft kan er met gezondheidsklachten niet bij de gemeente aan worden geklopt. Het is niet meer normaal. Wij als direct omwonenden willen dat de gemeente zich voor ons inzet! Het gevoel heerst dat Windfabriek Langeveen er maar snel even door moet worden gedrukt en het liefste nog voor 1 Januari 2024. Zo werkt het niet er is momenteel te veel onduidelijk! Stel je voor de grondeigenaren verkopen alles en verhuizen naar de dorpskernen of zelfs de stad. De direct omwonenden blijven dan met de lasten zitten.

Zoals ik al aangaf ben ik van plan om op het ouders huis te blijven wonen. Wat een geweldige plek. Hier horen geen windmolens in het buitengebied. Mijn wens om op het ouderlijk huis te blijven wonen is compleet weg, een gemeente die niet luistert naar direct omwonenden. De gesprekken die zijn gevoerd op de informatieavond word gewoonweg niks meegedaan. Ik ben in de buurt een van de oudste jongeren, die ambities heeft om hier te blijven. Maar de vraag is, moet de jeugd investeren in een plek die in waarde gaat dalen door de komst van een windfabriek? De jeugd zal vertrekken, het Noaberschap is geruïneerd en de buurt zal verpauperen. En vervolgens stimuleren jullie industrie op het platteland? **Is dit jullie doel?** Maak er een mooi gebied van: Langeveen, Mander, Vasse en Manderveen sla de handen ineen! Kijk naar wat er allemaal mogelijk is in de toekomst op gebied van recreatie en ontspanning. In Langeveen zijn veel mogelijkheden, het begin is er al met de aanleg van het Kuierpad dankzij Toeristisch Langeveen en Bruinehaar. Ik zou zeggen zet het Noaberschap op 1 en zorg dat het platteland bewoonbaar blijft!

Hierbij wil ik jullie bedanken voor jullie aandacht, wij als betrokken buurtbewoners willen graag dat de gemeente naar ons luistert en hier ook wat mee doet. En dat het jarenlange bestaande Traktaat van Meppen voor onze gemeente blijft bestaan. Ook moeten er geen overhaaste besluiten worden genomen terwijl de gezondheidsrisico's op lange termijn niet volledig duidelijk zijn.

Dank u wel !

Beste leden van de raadscommissie

Ik ben Ingrid Franke en ik spreek in namens de werkgroep Windmolens Manderveen Nee.

U kent ons inmiddels. De afgelopen drie jaar hebben we regelmatig van ons laten horen en u kent onze standpunten. Wij willen niet in herhaling vallen.

Wat wij u vanavond nog willen meegeven zijn een aantal feiten en cijfers zodat u weet waar u ja tegen zegt.

Ik wil het graag hebben over de windturbine zelf. Er wordt bij windturbines alleen maar gesproken over het feit dat deze groene energie opwekken en daarmee goed zouden zijn voor mens en milieu. Maar wat voor machine is het eigenlijk? Laten we daar eens op inzoomen:

De rotorbladen:

Voor de rotorbladen wordt balsahout gebruikt en met glasvezel versterkte epoxy.

Balsahout wordt verbouwd op plantages in Midden en Zuid Amerika. Vanwege de groeiende vraag naar balsahout kunnen de plantages niet aan de vraag voldoen met als gevolg de illegale bomenkap in het Amazonegebied. Niet duurzaam dus.

Bouw windturbine:

Voor de bouw van 1 windturbine van 4 MW is nodig:

900.000 kilo staal

2.500.000 kilo beton

45.000 kilo verzel versterkte kunststof.

Er is 880.000 kilo kolen nodig om de benodigde hoeveelheid staal te kunnen produceren.

Voor 1 windturbine!!

Dan hebben we het nog niet over de asfaltwegen die moeten worden aangelegd voor zwaar vrachtverkeer, voor aanvoer van beton en staal, benodigde heipalen en hei-installaties, bouwkranen en speciaal transport. Ook niet duurzaam.

Grondstoffen en delving

Voor de productie van een windturbine zijn allerlei grondstoffen nodig, ook het gas SF6.

SF6 = zwavelhexafluoride.

SF6 is noodzakelijk in een windturbine, voor o.a. isolatie en de vlamme-dovende werking. Bij windturbines kunnen lekkages optreden door allerlei redenen en ontsnapt het gas. SF6 is volgens het IPCC (Intergovernmental Panel on Climate Change) het sterkste broeikasgas dat bekend is, maar liefst **23.900** keer zo sterk als CO2. Is het dan niet vreemd dat overheden SF6 toestaan in het kader van vermindering van CO2-uitstoot? .

Duitsland heeft door meting ontdekt dat de lucht boven Duitsland veel meer van dit zeer gevaarlijke gas bevat dan in andere landen. Zou dit iets te maken kunnen hebben met de enorme hoeveelheden windturbines die nu Duitsland staan?

Bisfenol A ofwel BPA:

De tipsnelheid van een moderne windturbine ligt tussen de 190-290 km/u. en daardoor ontstaat wrijving en slijtage van de epoxylaag waarin 30-40 % bisfenol A zit. Het BPA komt vervolgens uit de stofdeeltjes vrij en komt in de omgeving terecht. Al in 2012 heeft de Wereldgezondheidsorganisatie WHO geconcludeerd dat deze stoffen een wereldwijde bedreiging vormen voor de volksgezondheid. Daarom heeft de Europese Autoriteit voor de Voedselveiligheid in april 2023 voorgesteld de inname van BPA via de voeding te verlagen van 4 microgram in 2015 naar 0,2 nanogram per kg lichaamsgewicht en per dag. De Europese commissie heeft BPA 's sinds 2016 als een stof van very high concern gecategoriseerd.

Maar ondanks deze categorisatie hoeft de **windturbine-industrie** echter **geen** verantwoording af te leggen over potentiële BPA-emissie.. Hoe dan? Welke belangen spelen er, vraag je je dan af.

Hoewel het niet nodig is voor de productie van windturbines is de winning van lithium en van kobalt er indirect wel mee verbonden. Kobalt en lithium zijn onmisbaar voor de productie van accu's die in de toekomst nodig zijn voor energieopslag..

Kobalt:

De grootste kobaltproductie vindt plaats in Congo. In de kobaltmijnindustrie in Congo vindt veel omstreden kinderarbeid plaats. Dat Congolese kinderen hun levens op het spel zetten voor de accu's in onze elektrische auto's is bij weinig consumenten bekend. En het bedrijf Tesla slaan er geen acht op hoe kobalt in Congo uit de grond wordt gehaald..

Het bedrijf Glencore bezit de concessies van de mijnen in Congo. Er bestaat vermoeden van corruptie hoe die concessies in hun bezit zijn gekomen. Het bedrijf is in Nederland gevestigd en maakt gebruik van het Nederlandse belastingklimaat. . Ondanks vragen in de Tweede Kamer over mogelijke corruptie is er nog niks veranderd. Glencore kan gewoon doorgaan met zijn werkzaamheden en het pensioenfonds ABP belegt volop in Glencore.

Lithium

Onder de zoutvlaktes van de Atacama woestijn in Chili zit de helft van de wereldreserves aan lithium verstopt.

Lithiumhoudende pekels worden naar 5 kilometer lange plassen gepompt (de grootste is 280.000 vierkante meter) . Na een verdampingsproces van 12-18 maanden wordt uiteindelijk het mineraal verkregen. Tijdens het uitdampproces verdamppt 95 procent van het water uit de gewonnen pekels. Wetenschappers hebben geconstateerd dat deze grootschalige verdamping het hele ecosysteem ter plaatse verwoest.

Neodymium

Al in 2011 werd middels een schokkende Daily Mail-reportage duidelijk dat de grootschalige winning van neodymium in de Chinese stad Bataou leidt tot gifmeren en dodelijke ziektes voor omwonenden. De bij de winning vrijkomende stoffen Uranium en thorium worden in meren gedumpt wat het grondwater besmet met radioactief materiaal.

De doelstelling van de Verenigde Naties is om de wereld te redden. Maar bovenstaande voorbeelden uit China, Congo en Chili illustreren duidelijk het tegenovergestelde.

Tot slot

Tot slot wil ik u nog meegeven dat het RIVM gebruik maakt van rapporten die zijn opgesteld door mensen die werkzaam zijn in de windindustrie of in de windconsultancy. De rapportages worden ook gebruikt bij realisatie van lokale windturbineprojecten en discussies met bezorgde burgers. De mogelijk schadelijke effecten op de gezondheid van mens en dier zijn volgens de auteurs zwaar overdreven . Maar zij zijn werkzaam in de windbusiness en dus niet onafhankelijk.

Bezorgde burgers worden vaak neergezet als NIMBY's . Wij denken dat met hetgeen wij u zojuist hebben geschetst er zeker reden is tot bezorgdheid en dat kritische kanttekeningen op zijn plaats zijn. Het plaatsen van windturbines gaat niet over het redden van de aarde. Het gaat over drie dingen: geld, geld en geld.

